

Handel Ludzmi

<https://handelludzmi.eu/hl/aktualnosci/6412,W-dniu-1-maja-2014-roku-weszla-w-zycie-nowa-ustawa-o-cudzoziemcach.html>
2021-11-27, 20:53

Strona znajduje się w archiwum.

A A A

W dniu 1 maja 2014 roku weszła w życie nowa ustawa o cudzoziemcach

Dodane dnia 28.04.2014

W dniu 1 maja 2014 roku weszła w życie nowa ustawa o cudzoziemcach, wprowadzająca istotne zmiany w zakresie uregulowań prawno-pobytowych cudzoziemców zidentyfikowanych na terytorium Polski jako ofiary handlu ludźmi. Ustawa wprowadza także zmiany w ustawie o Straży Granicznej, zgodnie z którymi funkcjonariusze Straży Granicznej będą uprawnieni do ścigania sprawców przestępstwa handlu ludźmi (art. 470).

Przedmiotowe zmiany są zgodne z regulacjami unijnymi, przede wszystkim z zapisami *Dyrektywy Rady 2004/81/WE z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie dokumentu pobytowego wydawanego obywatelom państw trzecich, którzy są ofiarami handlu ludźmi lub wcześniej byli przedmiotem działań ułatwiających nielegalną imigrację, którzy współpracują z właściwymi organami oraz Dyrektywy Parlamentu Europejskiego oraz Rady 2011/36/UE z dnia 5 kwietnia 2011 r. w sprawie zapobiegania handlowi ludźmi i zwalczania tego procederu oraz ochrony ofiar, zastępującą decyzję ramową Rady 2002/629/WSiSW.*

W świetle ustawy z dnia 12 grudnia 2013 roku o cudzoziemcach (Dz.U. 2013.1650) ofiara handlu ludźmi przy spełnieniu określonych warunków ma prawo do:

- czasowego pobytu w ramach „czasu na zastanowienie”;
- czasowego pobytu w związku z podjęciem współpracy z organem ścigania;
- zwolnienia ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców;
- ochrony przed zobowiązaniem do powrotu;
- stałego pobytu;
- otrzymania polskiego dokumentu tożsamości;
- pomocy w dobrowolnym powrocie.

W nowej ustawie kwestie legalizacji pobytu czasowego dla ofiar handlu ludźmi zarówno w ramach „czasu na zastanowienie”, jak i w ramach podjętej współpracy z organami ścigania, zostały uregulowane w odrębnym rozdziale: **Rozdział 9 Pobyt na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej cudzoziemców będących ofiarami handlu ludźmi.**

I. Pobyt czasowy w ramach „czasu na zastanowienie”

W świetle ustawowych zapisów cudzoziemcowi, w stosunku do którego istnieje domniemanie, że jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 kk, wydaje się zaświadczenie potwierdzające istnienie tego domniemania (art. 170 uoc). Pobyt cudzoziemca uważa się za legalny przez okres ważności wydanego mu zaświadczenia (art. 171 ust 1 uoc) tj. przez okres 3 miesięcy od dnia wydania zaświadczenia (lub 4 miesięcy jeśli cudzoziemiec jest osobą małoletnią) - art. 172 ust 2 uoc. Zgodnie z art. 172 ust 1 uoc zaświadczenie wydaje cudzoziemcowi organ właściwy do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo, o którym mowa w art. 189a § 1 kk tj. przestępstwo handlu ludźmi. Organ wydający zaświadczenie jest zobowiązany do powiadomienia o tym fakcie Ministra SW (art. 174 uoc). W praktyce oznacza to, że organami upoważnionymi do wydawania przedmiotowego zaświadczenia, a tym samym do zalegalizowania pobytu ofiar handlu ludźmi w ramach „czasu na zastanowienie” są: Policja (pion kryminalny), Straż Graniczna (pion operacyjno-śledczy), ewentualnie prokurator prowadzący postępowanie. Wydanie zaświadczenia nie jest jednak uzależnione od faktu złożenia zeznań przez cudzoziemca.

Co więcej na tym etapie ofiara nie musi nawet deklarować woli współpracy z organem ścigania.

Pobyt cudzoziemca na podstawie zaświadczenia przestaje uważać się za legalny z chwilą zakończenia okresu ważności wydanego zaświadczenia lub z chwilą odnotowania przez Ministra SW w rejestrze, że cudzoziemiec aktywnie, dobrowolnie i z własnej inicjatywy ponownie nawiązał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa handlu ludźmi (art. 171 ust 2 uoc).

O powyższych postanowieniach cudzoziemiec jest pouczone na piśmie w języku dla niego zrozumiałym przez organ wydający przedmiotowe zaświadczenie (art. 173 uoc).

Oprócz legalnego pobytu zaświadczenie uprawnia ofiarę handlu ludźmi również do:

a) otrzymania świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego, zgodnie z art. 5a ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz.U.2013.182);

b) niezwłocznego zwolnienia ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców (art. 406 ust. 1 pkt 4 uoc).

Ponadto, cudzoziemiec przebywający na terytorium RP na podstawie zaświadczenia nie może zostać zobowiązany do powrotu (art. 303 ust 1 pkt 12 uoc), a w przypadku gdyby decyzja o zobowiązaniu cudzoziemca do powrotu była wcześniej wydana nie może zostać wykonana (art. 330 ust 1 pkt 5 uoc). Wykonaniu nie podlegają również tego rodzaju decyzje wydawane przez organy innych państw członkowskich (art. 386 pkt 3b uoc). Przez okres ważności zaświadczenia zawieszono jest także obowiązywanie wpisu danych ofiary w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany (art. 437 ust. 1 pkt 4 uoc).

II Pobyt czasowy w związku z podjęciem współpracy z organem ścigania

Zgodnie z art. 176 uoc zezwolenie na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi, (tj. na okres co najmniej 6 miesięcy art. 177 uoc), udziela się cudzoziemcowi, jeżeli łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) przebywa na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) podjął współpracę z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo handlu ludźmi (art. 189a § 1 kk);
- 3) zerwał kontakty z osobami podejrzanymi o popełnienie przestępstwa handlu ludźmi (art. 189a § 1 kk).

Zezwolenie na pobyt czasowy udziela cudzoziemcowi na jego wniosek wojewoda właściwy ze względu na miejsce pobytu cudzoziemca w drodze decyzji (art. 104 uoc).

Cudzoziemiec przebywający na terytorium RP na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ma prawo do:

a) zwolnienia z obowiązku posiadania zezwolenia na pracę, zgodnie z art. 87 ust 2 pkt 1 ustawy z dn. 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. 2013.674 j.t.);

b) korzystania z nauki m.in. w publicznych szkołach dla dorosłych, publicznych szkołach policealnych, publicznych szkołach artystycznych, publicznych placówkach oraz publicznych zakładach kształcenia nauczycieli zgodnie z art. 94a ust 2 pkt 11 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. 2004.256.2572 j.t.);

c) otrzymania świadczeń w formie interwencji kryzysowej, schronienia, posiłku, niezbędnego ubrania oraz zasiłku celowego - art. 5a ustawy o pomocy społecznej;

d) niezwłocznego zwolnienia ze strzeżonego ośrodka lub aresztu dla cudzoziemców (art. 406 pkt 4uoc).

Ponadto, cudzoziemiec przebywający na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi nie może zostać zobowiązany do powrotu (art. 303 ust 1 pkt 5 uoc). Uprzednio wydana w te sprawie decyzja wygasa z mocy prawa (art. 306 pkt 2 uoc), a toczące się postępowanie ulega zawieszeniu (art. 305 ust. 1 uoc). Decyzja o zobowiązaniu ofiary do powrotu nie podlega wykonaniu także w przypadku gdy wydaje ją organ innego państwa członkowskiego (art. 386 pkt 2 uoc).

Dane ofiar, którym udzielono przedmiotowego zezwolenia, nie są umieszczane w wykazie cudzoziemców, których pobyt na terytorium RP jest niepożądany, a w przypadku ich umieszczenia są one usuwane (art. 436 ust 1 pkt 5 i ust 2 uoc).

Zezwolenie na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi cofa się m.in. w przypadku gdy ustał cel pobytu ze względu na który zezwolenie zostało udzielone lub gdy cudzoziemiec przestał spełniać wymogi niezbędne do udzielenia zezwolenia ze względu na deklarowany cel, w szczególności gdy cudzoziemiec zaprzestał współpracy z organem właściwym do prowadzenia postępowania w sprawie o przestępstwo handlu ludźmi, lub jeżeli postępowanie to zostało zakończone (art. 180 pkt 1 uoc). Zezwolenie może być również cofnięte gdy wystąpi jedna z poniższych okoliczności:

a) wymagają tego względy obronności lub bezpieczeństwa państwa lub ochrony bezpieczeństwa i porządku publicznego;

b) w postępowaniu w sprawie udzielania cudzoziemcowi zezwolenia na pobyt czasowy:

- złożył on wniosek zawierający nieprawdziwe dane osobowe lub fałszywe informacje lub dołączył do niego dokumenty zawierające takie dane lub informacje, lub

- zeznał on nieprawdę lub zataił prawdę albo podrobił lub przerobił dokument w celu użycia go jako autentycznego lub takiego dokumentu używał jako autentycznego (art. 180 pkt 2 uoc).

III. Pobyt stały

Oprócz pobytu czasowego, ustawa o cudzoziemcach przewiduje dla ofiar handlu ludźmi również możliwość pobytu stałego. Zgodnie z brzmieniem art. 195 ust 1 pkt 5 uoc, zezwolenia na pobyt stały udziela się cudzoziemcowi na czas nieoznaczony na jego wniosek, jeżeli jest ofiarą handlu ludźmi w rozumieniu art. 115 § 22 kk i:

- 1) przebywał na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej bezpośrednio przed złożeniem wniosku o udzielenie mu zezwolenia na pobyt stały przez okres nie krótszy niż 1 rok na podstawie zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi,
- 2) współpracował z organami ścigania w postępowaniu karnym w sprawie o przestępstwo handlu ludźmi (art. 189a § 1 Kodeksu karnego),
- 3) ma uzasadnione obawy przed powrotem do państwa pochodzenia, potwierdzone przez prokuratora prowadzącego postępowanie w sprawie o przestępstwo handlu ludźmi(art. 189a § 1 Kodeksu karnego).

IV. Inne uprawnienia ofiar handlu ludźmi wynikające z ustawy o cudzoziemcach.

a) wydanie polskiego dokumentu tożsamości - art. 260 ust 1 pkt 2 uoc:

Cudzoziemcowi (ofierze handlu ludźmi) może być wydany polski dokument tożsamości, jeśli spełni poniższe warunki:

- przebywa na terytorium Polski na podstawie zaświadczenia potwierdzającego domniemanie, że jest on/ona ofiarą handlu ludźmi,

- nie posiada dokumentu podróży i nie jest możliwe otrzymanie przez niego innego dokumentu potwierdzającego tożsamość,

- złoży wniosek o wydanie takiego dokumentu - przy czym składając wniosek jest zwolniony z obowiązku przedstawienia ważnego dokumentu podróży lub innego dokumentu potwierdzającego tożsamość (art. 231 ust 4 uoc).

Polski dokument tożsamości jest ważny przez okres 1 roku od dnia wydania i w okresie swojej ważności potwierdza tożsamość cudzoziemca podczas jego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej lecz nie potwierdza jego obywatelstwa. W związku z tym, nie uprawnia do przekraczania granic (art. 262 i art. 261 ust 1 i 2 uoc).

b) sfinansowanie pomocy w dobrowolnym powrocie - art. 334 ust 2 pkt 3 uoc:

Pomoc w dobrowolnym powrocie może być udzielona cudzoziemcowi przebywającemu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej na podstawie zaświadczenia potwierdzającego domniemanie, że jest ofiarą handlu ludźmi lub zezwolenia na pobyt czasowy dla ofiar handlu ludźmi.

Tagi: prawa ofiar, ochrona, ustawa, cudzoziemcy

---

podziel się treścią:

[wersja pdf](#) [drukuj](#)